

उन्मानम् 1 Weighing, measuring upwards; ऊर्ध्वमानं किलोन्मानम्; Mbh. V. 1. 19 Vart. -2 A measure of size or quantity. -3 Price. -4 Measurement of thickness or diameter.

उन्मित *a.* Measured.

उन्मितिः *f.* Measure; price.

उन्मेय *a.* To be weighed; what is weighed. -यम् Weight, burden.

उन्मार्ग *a.* [उत्क्रान्तः मार्गात्] Going to a wrong path. -र्गः 1 A wrong road, deviation from the right road (fig. also); नित्यमुन्मार्गगामिनाम् Pt. 1. -2 An improper conduct, evil course, moral turpitude; उन्मार्गप्रस्थितानि इन्द्रियाणि K. 155; °प्रवर्तकः 103. -र्गम् *ind.* Astray, by a wrong way; उन्मार्गं गच्छतः मदीन्मत्तस्य भूपस्य Pt. 1. 161. -Comp. -गत *a.* going wrong. -गमनम् following evil courses. -गामिन, -वर्तिन *a.* going wrong, erring, taking a wrong road.

उन्मार्गिन *a.* Going astray; finding an outlet (as water).

उन्मालकम् The offer of a gift as a mark of complete gratification. शरीरं उन्मालकायेव निजं मुमोच; Śrīkanṭha-charitam 1. 3.

उन्मिश्र *a.* Mixed with, variegated.

उन्मिष 6 P. 1 To open the eyes; उन्मिषे तदा मुनिः Bhāg; Bg. 5. 9; Dk. 111. -2 To open (as the eyes); प्रत्यान्तोन्मिषिते विलोचने Ku. 4. 2. -3 To open, bloom, be expanded (as lotuses); उन्मिषदुपलवन K. 22. -4 To rise, peep up (as stars); उन्मिषत्सु ग्रहग्रामणेषु K. 176. -5 To shine, glitter, flash; as तेजस् -6 To arise, originate; उन्मिषप्रोमहर्ष, उन्मिषचोषम् &c.

उन्मिष *a.* Blown, opened. -षः Opening of the eyes.

उन्मिषित *p. p.* Opened (as eyes), blown, expanded &c. -तम् 1 A look, glance; व्यलोकयन्नुन्मिषितैस्तडिन्मयैः Ku. 5. 25; K. 72. -2 Opening; तद्रत्नाना युगपदुन्मिषितेन तावत् R. 5. 68.

उन्मेषः, -षणम् 1 Opening (of the eyes), winking, twinkling (of the eyes); प्रत्यग्रोन्मेषजिह्वा Mu. 3. 21. -2 Blowing, opening, expansion; उन्मेषं यो मम न सहते जातिवैरी निशायाम् K. P. 10; दीर्घिकाकमलेन्मेषः Ku. 2. 33. -3 Light, flash, brilliancy; सतां प्रज्ञोन्मेषः Bh. 2. 114 light or flash; विद्युदुन्मेषदृष्टिम् Me. 83. -4 Awakening, rising, becoming visible, manifestation; ज्ञान° Śānti. 3. 13. -5 The act of increasing, supporting, making strong; addition, expansion; इतिहासपुराणानामुन्मेषं निर्मितं च यत् Mb. 1. 1. 63.

उन्मेषिन *a.* Flying about, glittering about; उन्मेषि-चाषच्छदः Māl. 6. 5.

उन्मील 1 P. 1 To open (as the eyes); उदमीलीच लोचने Bk. 15. 102; 16. 8. -2 To be awakened or roused, be excited; उन्मील विशदं विषमेषुः Śi. 10. 72; Bk. 1. 33. -3 To expand, blow (as lotuses); सरोभिरुन्मीलितपद्मलोचनेः

Ki. 4. 3; Māl. 1. 38, 9. 15. -4 To be diffused or spread, cluster round; प्रान्तोन्मीलननोहरकुन्तलैः U. 1. 20; उन्मीलन्-मधुगन्ध Git. 1. -5 To appear, become manifest; खं वायु-ज्वलनो जलं क्षितिरिति त्रैलोक्यमुन्मीलति Prab. 1. 2. -6 To break forth, burst out; U. 4. -Caus. 1 To open (eyes, lotuses &c.); तदेतदुन्मीलय चक्षुरायतम् V. 1. 6; Mk. 1. 33. -2 To display, show; त्वयाय साधुतोन्मीलिता.

उन्मीलित, -लनम् 1 Opening (of the eyes), awaking; ज्ञानाञ्जनशलाकाभिर्नेत्रोन्मीलनकारकः Mb. -2 Unfolding, opening (in general); प्रियागुणसहस्राणामेकोन्मीलनपेशलः U. 6. 34. -3 Touching up, painting; आलेख्य° K. 267. -4 Expanding, blowing. -5 Action, working; परं निर्वेदमागम्य न हि नोन्मीलनं क्षमम् Rām. 4. 49. 8.

उन्मीलित *p. p.* 1 Opened; अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जन-शलाकया । चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै पाणिनेय नमः ॥ Śik. 58; Ki. 16. 12. -2 Blown, expanded; ते चोन्मीलितमालतीसुरभयः प्रौढाः कदम्बानिलाः; K. P. 1; awakened; झटित्युन्मीलितप्रज्ञम् Mv. 1. 48; K. 110. -3 Touched up, painted; उन्मीलितं तूलिकयेव चित्रम् Ku. 1. 32. - तम् (In Rhet.) An open reference (to anything).

उन्मुख *a.* (-खी *f.*) [उद्-ऊर्ध्वं मुखं यस्य] 1 Raising the face, looking up; °दर्शन looking upwards; अद्रेः शुङ्गं हरति पवनः किंस्विदित्युन्मुखीभिः Me. 14, 105; R. 1. 39, 11. 26; आश्रम° 1. 53. -2 Ready, intent on, on the point of, about to, prepared for; तमरणसमाश्रयोन्मुखम् R. 8. 12 about to retire to the woods; 16. 9, 3. 12; उदयोन्मुख-चन्द्रिका M. 5. 7; भेदोन्मुखम् V. 2. 7; Ku. 6. 48. -3 Eager, waiting for, expecting, looking up to; तस्मिन् संयमिनामाद्ये जाते परिणयोन्मुखे Ku. 6. 34; लक्ष्मीरिव गुणोन्मुखी R. 12. 26, 6. 21, 11. 23. -4 Sounding, speaking or making a sound; परभृतोन्मुखी Ku. 6. 2 speaking through the cuckoo. -5 Coming from the mouth (मुखोत्पन्न); यस्तन्मुखत्वाद्वापानां मुख्योऽभूद् ब्राह्मणो गुरुः Bhāg. 3. 6. 30.

उन्मुखाता 1 The state of having the face raised. -2 The state of expectancy; Ks.

उन्मुखर *a.* Loud-sounding, noisy.

उन्मुच 6 U. 1 To unfasten, pull off; उन्मुच्य सूत्रेण विनैव हाराः R. 6. 28; take off (clothes &c.); आत्मकण्ठादु-न्मुच्य K. 147, 67; Bk. 3. 22. -2 To loosen, liberate, free from (as a bond); ऋणमुन्मुच्य देवानाम् Mb.; open (as a letter); लेखमुन्मुच्य Raj. T. 3. 235; K. 221. -3 To raise, elevate, send forth (as sound); आर्तनादो हि यः पौरैरुन्मुक्तः Rām. -4 To fling, hurl (as a missile). -Caus. 1 To extricate, loosen, free; उन्मोच्य सौऽपि निपुणः Mv. 6. 46. -2 To deliver.

उन्मुक्त *p. p.* Pulled off, loosened &c.; °कण्ठम् bitterly.

उन्मोचनम् Unfastening, loosening. -Comp. -प्रमो-चनम् (du.) unfastening completely; उन्मोचनप्रमोचने उभे वाचा वदामि ते Av. 5, 30, 2-4.